

Hemodynamické zduření mozku

Hemodynamické zduření mozku (*swelling, kongesce, turgescence, engorgement, cerebrální hyperémie*) je jev provázející **úrazy mozku** (není to edém – nomenklaturně je pojem **zduření mozku** nadřazen pojmem „edém“ a „*swelling*“). Swelling zpravidla předchází rozvoji edému mozku.

Patogeneze

Příčinou je **ztráta autoregulační schopnosti** mozkových cév. Autoregulace zajišťuje konstatní průtok krve mozkem nezávisle na výkyvech krevního tlaku. Ztráta autoregulace vede k rozšíření cévního řečiště hlavně v jeho *kapilární* a *postkapilární* části. Tento proces se označuje jako **vazoparalýza**. Během minut dojde k prudkému vzestupu intrakraniálního tlaku (ICP) vlivem zvýšené cévní náplně a v utlačované tkáni se zhoršuje mozková perfúze, která vede k rozvoji cytotoxického edému. Progrese nitrolební hypertenze může dospět až k život ohrožující herniaci mozku.

Formy

Swelling můžeme podle rozsahu rozdělit na několik forem:

1. **Generalizovaný swelling** postihuje mozek v celém rozsahu. Často provází **difúzní axonální poškození**.
2. **Hemisféralní swelling** nacházíme u akutního subdurálního krvácení na straně léze. Výrazně zhoršuje prognózu. Typicky se projeví po evakuaci krvácení, kdy mozek začne zvětšovat svůj objem takřkajíc před očima a vtlačuje se do trepanačního otvoru (historicky označováno jako *maligní edém mozku*). Abychom předešli této operační komplikaci, operujeme vždy při podezření na swelling z širokého přístupu.
3. **Lokální swelling** se vyskytuje vždy v počáteční fázi okolo kontuzního ložiska. V čase přechází v klasický edém.

Z časového hlediska se hemodynamické zduření může vyskytnout

- časně (ihned po úrazu),
- pozdně (s latencí několika dní).

Diagnostika

Stojí na využití zobrazovacích metod, zejména CT. Je patrná nitrolební hypertenze a denzita mozkové tkáně je **zvýšená**. Při generalizovaném poškození může být patrná zaniklá gyrifikace na konvexitě hemisfér.

Terapie

 Swelling na rozdíl od edému nereaguje na podání steroidů.

Jedinou účinnou ověřenou terapií je využití arteficiální hyperventilace. Mozkové cévy reagují na hypokapnii vasokonstrikčně.

Odkazy

Související články

- Edém mozku

Použitá literatura

- ZEMAN, Miroslav, et al. *Speciální chirurgie*. 2. vydání. Praha : Galén, 2004. 575 s. ISBN 80-7262-260-9.